

PREDLOG
EVA 2022-2611-0047
SKRAJŠANI POSTOPEK

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O STARŠEVSKEM VARSTVU IN DRUŽINSKIH
PREJEMKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Pravice do starševskega varstva in družinskih prejemkov ureja Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18, 81/19, 158/20 in 92/21; v nadaljnjem besedilu: ZSDP-1).

Med pravicami iz zavarovanja za starševsko varstvo so zdaj tri vrste dopustov z nadomestilom, in sicer materinski dopust, očetovski dopust in starševski dopust. Materinski dopust mati nastopi 28 dni pred predvidenim datumom poroda in vse skupaj traja 105 dni. Do starševskega dopusta je upravičen vsak od staršev v trajanju 130 dni, pri čemer mati na očeta lahko prenese 100 dni, oče pa na mater 130 dni starševskega dopusta. Oče ima 30 dni očetovskega dopusta z nadomestilom. Nadalje so po veljavni ureditvi rejniki oziroma rejnice upravičeni do starševskega dopusta v trajanju skupaj 260 dni le za otroka, ki še ni dopolnil 11 mesecev. Če je v rejništvo nameščen starejši otrok (do konca prvega razreda osnovne šole), ima rejnik pravico do starševskega dopusta v trajanju 30 dni. Prav tako so do pravice do starševskega dopusta v trajanju 260 dni upravičeni posvojitelji za otroka, ki še ni končal prvega razreda osnovne šole, za starejšega (do 15 let) pa v trajanju 30 dni.

V letu 2020 je očetovski dopust z nadomestilom koristilo 15.594 očetov, od tega 98,6 % v prvih šestih mesecih po rojstvu otroka, oziroma 93,7 % v prvih treh mesecih po rojstvu otroka. Kar 65 % očetov je možnost očetovskega dopusta z nadomestilom izkoristilo v prvem mesecu po rojstvu otroka.

Eden od staršev je upravičen do krajšega delovnega časa zaradi starševstva v primeru nege in varstva najmanj dveh otrok do konca prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, pri čemer je eno leto pravice neprenosljive za drugega od staršev.

Od 1. avgusta 2019 velja Direktiva (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU (UL L št. 188 z dne 12. 7. 2019, str. 79; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 1158/2019), ki jo morajo države članice EU prenesti v notranje pravo do 2. avgusta 2022 (razen v zvezi s plačili za zadnja dva tedna starševskega dopusta, za kar je določen rok 2. avgust 2024). Namen te direktive je zagotoviti enakost spolov ob upoštevanju priložnosti na trgu dela in obravnave pri delu v EU s spodbujanjem usklajevanja poklicnega in družinskega življenja za delavce, ki so starši, ali oskrbovalce. V ta namen določa minimalne zahteve za dopust iz družinskih razlogov (očetovski, starševski dopust), da bi partnerji prevzeli enakopraven delež obveznosti oskrbe, ter zagotavlja spodbude v obliki plačanega očetovskega in starševskega dopusta, saj je neplačan dopust eden od razlogov, da ga drugi partner redko izrabí. Direktiva predvideva:

Očetovski dopust

- Očetje ali enakovredni drugi starši imajo pravico do očetovskega dopusta desetih delovnih dni ob rojstvu otroka.
- Plačilo za očetovski dopust mora biti skladno z višino nacionalnega nadomestila za odsotnost zaradi bolezni.
- Pravica do očetovskega dopusta se ne sme pogojevati z obdobjem dela ali dolžino delovne dobe.
- Države EU lahko pravico do plačila ali nadomestila pogojujejo s prejšnjimi obdobji zaposlitve, ki ne sme presegati šestih mesecev neposredno pred pričakovanim datumom rojstva otroka.

Starševski dopust

- Vsak delavec ima individualno pravico do vsaj štirimesečnega starševskega dopusta, pri čemer dveh mesecev ni mogoče prenašati med staršema.
- Za najmanj dva meseca starševskega dopusta na starša je treba zagotoviti ustrezno raven plačila.
- Države EU lahko pravico do starševskega dopusta dodelijo na podlagi obdobja dela ali dolžine delovne dobe, ki ne sme presegati obdobja enega leta.
- Države EU morajo delavcem zagotoviti pravico, da izrabijo starševski dopust v prožni obliki, na primer v obliki skrajšanega delovnega časa ali v izmeničnih obdobjih dopusta, ločenega z obdobji dela.

Izplačilo nadomestila, razen materinskega nadomestila, za polno odsotnost z dela ne more biti višje od dvainpolkratnika vrednosti povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji z uskladitvami na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji.

K lažjemu usklajevanju poklicnih in družinskih obveznosti pripomorejo tudi prožnejše oblike dela, med katere spada pravica do krajšega delovnega časa. Eden od staršev, ki neguje in varuje otroka do tretjega leta starosti, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega. Če neguje najmanj dva otroka, ima to pravico do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo. Pri tem je leto dni izrabe pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega neprenosljivo za vsakega od staršev, razen določenih izjem.

Pravico do plačila prispevkov v primeru štirih ali več otrok ima eden od staršev, ki zapusti trg dela zaradi varstva in nege štirih ali več otrok (mlajših od 18 let), s katerimi ima skupno stalno prebivališče, do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka.

V primeru, da je otrok v zavodu, kjer ima celodnevno brezplačno oskrbo, je eden od staršev lahko upravičen do delnega plačila za izgubljeni dohodek v sorazmernem delu ene četrtine za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 90 dni bival doma in so starši dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge. Upravičenci, ki jim je priznana pravica v sorazmernem delu ene četrtine za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 10 ur tedensko. Višina delnega plačila se izplačuje v višini bruto minimalne plače.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganega zakona so:

- povečanje otrokovih koristi.

2.2 Načela

Predlog zakona upošteva že uveljavljena načela:

- učinkovitosti,
- varstva pravic,
- zakonitosti,

- ekonomičnosti,
- pravne varnosti.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

	ZSDP-1	Direktiva 1158/2019	Predlog sprememb ZSDP-1
Očetovski dopust	30 koledarskih dni; najmanj 15 koledarskih dni od rojstva otroka do približno enega leta, preostanek do 30 dni pa kadarkoli do končnega prvega razreda osnovne šole otroka	10 delovnih dni (= 14 koledarskih); Izraba ob rojstvu otroka, mogoče tudi deloma pred, deloma po rojstvu otroka	Obstojećih 15 koledarskih dni se izrabi ob rojstvu otroka. Preostalih 15 koledarskih dni postane del starševskega dopusta.
Starševski dopust	Do 260 dni za mater, 230 dni za očeta; največ 75 dni se lahko prenese in izrabi najpozneje do končnega prvega razreda osnovne šole otroka; Po dogovoru se lahko deli med starši, kjer lahko oče prenese 130 dni na mater, mati pa prenese 100 dni na očeta.	4 mesece (= 120 dni); 2 meseca starševskega dopusta ni mogoče prenesti; izrabi, preden otrok dopolni določeno starost, do osmega leta starosti (država določi starost).	Vsak od staršev 160 dni. Sprememba razmerja pri dogovoru o delitvi med starši: – oče lahko na mater prenese 100 dni, – mati lahko na očeta prenese 100 dni. Neprenosljiv del se lahko izrabi najpozneje do osmega leta starosti otroka.

Direktiva 1158/2019 v 16. členu omogoča, da države članice uvedejo ali ohranijo določbe, ki so za delavce ugodnejše od določil Direktive 1158/2019. Republika Slovenija ima na področju očetovskega in starševskega varstva bolj ugoden pravni okvir, kot ga določa Direktiva 1158/2019, zato obstoječih ugodnosti ne bo zmanjševala, temveč samo spremenila, tako da bodo skladne s posameznimi določili Direktive 1158/2019.

S predlogom novele zakona bo oče izrabil 15 koledarskih dni očetovskega dopusta od rojstva otroka do tretjega meseca starosti otroka. Preostalih 15 dni, ki jih je bilo mogoče porabiti do končnega prvega razreda osnovne šole otroka, pa postane del starševskega dopusta v delu, ki ni prenosljiv.

V predlogu novele se pravica do starševskega dopusta za vsakega od staršev določi v trajanju 160 dni, pri čemer je 60 dni za vsakega neprenosljivih, kar zahteva Direktiva 1158/2019. To pomeni, da kadar oče na mater prenese vseh 100 dni starševskega dopusta, lahko mati izrabi 260 dni starševskega dopusta, tako kot že zdaj, očetu pa ostane še 60 dni, ki so neprenosljivi. Enako velja tudi obratno, kadar mati prenese vseh 100 dni na očeta, oče lahko izrabi 260 dni starševskega dopusta, mati pa ima 60 dni neprenosljivih. Teh 60 dni lahko vsak od staršev izrabi do osmega leta starosti otroka.

V praksi to pomeni, da se skrajšuje očetovski dopust s 30 na 15 dni, hkrati pa očetje na novo dobijo 60 dni neprenosljivega starševskega dopusta. Mati lahko še vedno izrabi skupno 365 dni dopusta (105 dni materinskega dopusta + 160 dni lastnega starševskega dopusta + 100 dni prenosljivega očetovega

starševskega dopusta). Oče lahko 60 dni neprenosljivega starševskega dopusta izrabi tudi v času materinskega dopusta matere in vse do osmega leta starosti otroka, lahko tudi v več delih.

V predlogu novele se zgornja omejitev pri očetovskem in starševskem nadomestilu veže na dvainpolkratnik zadnje znane povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za preteklo leto oziroma predpreteklo leto, če za preteklo leto še ni znana, kot jo ugotovi Statistični urad Republike Slovenije.

Trajanje pravice do dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva se zaradi zahtev direktive v predlogu novele podaljša do osmega leta starosti otroka, do zdaj je bilo do konca prvega razreda osnovne šole otroka, kar je v povprečju deset mesecev dlje. Prav tako bosta lahko oba starša delala s krajšim delovnim časom od polnega zaradi starševstva, vendar skupna izraba pravice ne sme presegati 20 ur tedensko.

V predlogu novele se poenoti starost otroka, do katerega imajo starši določena podaljšanja oziroma pravice, in sicer do osem let. Prej je bila ta meja do končanega prvega razreda osnovne šole otroka, vendar se zaradi poenotenja po celem zakonu določi starost osem let, kar je tudi lažje izvajati (nekateri otroci imajo namreč odložen vpis v prvi razred, nekateri gredo v prvi razred prej ...).

Določi se, da se pri pravici do plačila prispevkov zaradi varstva štirih ali več otrok prispevki plačujejo od najnižje osnove za obračun prispevkov od plače in nadomestila plače iz četrtega odstavka 144. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo).

V primeru, da je otrok v zavodu, kjer ima celodnevno brezplačno oskrbo, bo eden od staršev lahko upravičen do delnega plačila za izgubljeni dohodek tudi za 20 ali 30 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 180 oziroma 270 dni bival doma in so starši v obeh primerih dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge. Upravičenci, ki jim je priznana pravica v sorazmernem delu ene polovice za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 20 oziroma 30 ur tedensko. Prav tako se višina delnega plačila poviša na 1,2-kratnik bruto minimalne plače, kar pomeni, da se uskladi z višino, kot jo prejema družinski pomočnik.

Predlog novele vsebuje tudi nekaj manjših vsebinskih oziroma redakcijskih sprememb, ki so se izkazale za potrebne zaradi učinkovitejšega izvajanja ZSDP-1.

b) Način reševanja:

Načini reševanja so navedeni v točki a.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in pravnim redom Evropske unije ter ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije.

č) Usklajenost predloga zakona:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,
- s civilno družbo oziroma ciljnimi skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj),
- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona ali so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem naslovu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter na portalu E-demokracija (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>) 24. junija 2022. Pripombe, predloge in mnenja je bilo mogoče sporočiti do 13. julija 2022.

Mnenja, predloge in pripombe so podali: Družinska pobuda, Društvo mavrica izzivov, Obrtno podjetniška zbornica Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Za uvedbo neprenosljivega starševskega dopusta v trajanju 60 dni za očete v letu 2023 znašajo finančne posledice 4,2 mio EUR, v letu 2024 pa 7,88 mio EUR.

Obrazložitev: Po dosedanjih podatkih je 20 % očetov izrabilo vseh 30 dni očetovskega dopusta takoj po rojstvu otroka, preostali pa so ga izrabili pozneje, po prvem letu starosti otroka. Če bo 20 % očetov izrabilo vseh 60 dni takoj po izrabi očetovskega dopusta, to v letu 2023 pomeni 5,25 mio EUR potrebnih sredstev. V letu 2024 bo ob predvidevanju, da bo 20 % očetov izrabilo vseh 60 dni takoj po izrabi očetovskega dopusta in 10 % očetov v otrokovi starosti enega do dveh let (vsako leto 10 % očetov od otrokovega prvega do osmega leta starosti), bo v letu 2024 potrebnih 7,88 mio EUR potrebnih sredstev.

Vezava najvišjega izplačila očetovskega in starševskega nadomestila na dvainpolkratnik zadnje znane povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za preteklo leto oziroma predpreteklo leto, če za preteklo leto še ni znana, kot jo ugotovi Statistični urad Republike Slovenije, pomeni v letu 2023 (izplačila sedem mesecev) za 3,46 mio EUR finančnih posledic, v letu 2024 pa 5,2 mio EUR.

Povišanje starosti, do katere lahko starši izrabijo krajši delovni čas v primeru nege in varstva dveh otrok, pomeni za v povprečju deset mesecev daljše trajanje pravice (do zdaj je bilo do šest let in osem mesecev ali sedem let in osem mesecev, odvisno v katerem mesecu je rojen otrok). Po podatkih iz informacijskega sistema centrov za socialno delo je 1855 staršev v letu 2020 delalo krajši delovni čas za otroke, starejše od šest let (torej za otroke v šoli). To pomeni dodatnih 3,5 mio EUR letno, če predvidevamo, da bi vsi, ki so pravico izrabljali do otrokovega šestega leta, to izrabili do njegovega osmega leta.

Za upravičenost do delnega plačila za izgubljeni dohodek tudi za 20 oziroma 30 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 180 ali 270 dni bival doma in so starši v obeh primerih dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge, bodo finančne posledice 60.000 EUR letno. Za povišanje delnega plačila za izgubljeni dohodek na 1,2-kratnik minimalne bruto plače bodo finančne posledice v letu 2023 (izplačila sedem mesecev) znašale 1,58 mio EUR, v letu 2024 pa 2,71 mio EUR.

Za povišanje starosti najmlajšega otroka pri pravici do plačila prispevkov zaradi nege in varstva vsaj štirih otrok na 8 let bodo na letni ravni finančne posledice približno 174.500 EUR. Za dvig osnove za plačilo prispevkov bodo finančne posledice v letu 2023 (plačilo prispevkov za sedem mesecev) znašale 200.000 EUR, v letu 2024 pa 343.806 EUR.

Skupaj znašajo finančne posledice 13,17 mio EUR v letu 2023 in 19,86 mio EUR v letu 2024.

Predpis nima vpliva na druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva bodo zagotovljena v državnem proračunu za leto 2023 v podprogramu 200501 Družinski prejemki in starševska nadomestila.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

Tabelarni pregled zdajšnje ureditve starševskega in očetovskega dopusta po državah^{1,2}

država	trajanje starševskega dopusta	starostna omejitev otroka	plačano starševsko nadomestilo	trajanje očetovskega dopusta	plačano očetovsko nadomestilo
Avstrija	Dokler otrok ne doseže 2 leti. Družinska upravičenost.	2	Izplačano s pomočjo otroškega dodatka. Starši lahko izbirajo med prilagodljivim pavšalnim dodatkom za vzgojo otroka in dohodkovnim dodatkom za vzgojo otroka: Pavšalna možnost: med 14,53 EUR in 33,88 EUR na dan, odvisno od izbranega trajanja plačil (med 365 in 851 dnevi, podaljšano za 25 %, če oba starša vzameta dopust). Možnost, povezana z dohodkom: 80 % zaslužka do največ 2.000 EUR plačila na mesec za 12 mesecev (+ 2 meseca, če oba starša vzameta dopust). Oba starša ne moreta hkrati imeti dopusta, razen 1 meseca, ko prvič nastopita dopust. Če starši uveljavijo to možnost, se dolžina dopusta skrajša za 1 mesec. Vsak starš lahko odloži tri mesece starševskega dopusta za uporabo do otrokovega 7. rojstnega dne.	-	-
Belgija	4 mesece na starša na otroka.	12	802 EUR na mesec Dopust se lahko vzame s polnim delovnim časom, s polovičnim delovnim	2 tedna (10 delovnih dni)	Prvi trije dnevi: 100 % zaslužka, ki ga plača delodajalec. Nato 82 % zaslužka do

¹ Povzeto po: OECD Family database

² Koslowski, A., Blum, S., Dobrotić, I., Kaufman, G. and Moss, P. (2020) International Review of Leave Policies and Related Research 2020. Dostopno na: <https://www.leavenetwork.org/annual-review-reports/review-2020/>.

	Posamezna upravičenost.		časom več kot 8 mesecev ali en dan na teden (petino) več kot 20 mesecev. Dopust se lahko vzame do otrokovega 12. rojstnega dne. Oba starša lahko hkrati vzameta dopust.		zgornje meje zaslužka 135 EUR na dan.
Bolgarija	Dokler otrok ne dopolni 2 leti. Družinska upravičenost.	2	340 BGN na mesec.	2,1 teden (15 koledarskih dni)	90 % zavarovalnega zaslužka v 24 mesecih pred dopustom do zgornje meje, ki je enaka največjemu mesečnemu zavarovalnemu dohodku (2.600 BGN). Minimalna dajatev je enaka zakonsko določeni minimalni plači.
Hrvaška	4 mesece. Pravica do posameznika, vendar sta dva meseca prenosljiva.	8	100 % povprečne plače do zgornje meje 3.326 kun na mesec. Vsak od staršev ima pravico do 4 mesecev. Vendar sta dva meseca prenosljiva na drugega starša. To dejansko povzroči 4-mesečni družinski dopust, ki ga je mogoče deliti, plus 2-mesečni individualni neprenosljivi dopust za vsakega starša.	-	-
Češka	Do otrokovega 3. rojstnega dne. Dopust je individualna pravica, plačilo pa družinska pravica.	3	Raven in trajanje plačila sta prilagodljiva in ju lahko izberejo starši, vendar skupni znesek za celotno obdobje, ne sme preseči 220.000 CZK. Plačila so na voljo do otrokovega 4. rojstnega dne ali do izčrpanja celotnega zneska, kar nastopi prej. Najkrajša	1 teden (7 koledarskih dni)	enako kot porodniški dopust: 70 % bruto mesečne plače do najvišjega izplačila 36.750 CZK na mesec.

			možnost je do 12. leta starosti otroka. Medtem ko starševski dopust traja le do otrokovega 3. rojstnega dne, se starševsko nadomestilo lahko izplačuje do otrokovega 4. rojstnega dne.		
Finska	Starševski dopust: 158 dni (približno 26 tednov). Družinska upravičenost. Dopust za nego na domu: do otrokovega 3. rojstnega dne. Družinska upravičenost.	3	Starševski dopust: 70 % dohodka do 37.167 EUR, 40 % do 57.183 EUR in 25 % dohodka, ki presega to raven. Dopust za oskrbo na domu: osnovni dodatek 338,34 EUR na mesec za prvega otroka + 101,29 EUR p / m za vsakega dodatnega otroka, mlajšega od 3 let, in 65,09 EUR za vsakega drugega predšolskega otroka, starejšega od treh let. Preizkušeni dodatek v višini do 181,07 EUR na mesec. Podaljša se v primeru več rojstev za 60 dni na dodatnega otroka. Dopust s krajšim delovnim časom je mogoč, če oba starša dopusta izkoristita s krajšim delovnim časom in se delodajalci strinjajo. Za prejem dodatka za oskrbo na domu otrok ne sme uporabljati občinskega varstva otrok.	9 tednov, od tega do 3, ko je mati na porodniškem ali starševskem dopustu. Preostalih 6 tednov je treba porabiti, kadar mati ni na starševskem dopustu.	70 % dohodka do 37.167 EUR, 40 % do 57.183 EUR in 25 % dohodka, ki presega to raven.
Francija	Dokler otrok ne dopolni treh let.	3	i. Za starše z enim otrokom: 391 EUR na mesec 12 mesecev po koncu materinstva. Vsak od staršev pa lahko prejema plačilo največ 6 mesecev,	2 tedna	100 % neto (zaslužek po prispevku za socialno varnost) z najvišjim dnevnim

	Posamezna upravičenost.		preostalih 6 mesecev pa je rezervirano za drugega starša. ii. Za starše z dvema ali več otroki: 391 EUR na mesec, ki se plačujejo do tretjega leta starosti otroka. Vsak od staršev pa lahko prejema plačilo največ 24 mesecev, preostali meseci pa so rezervirani za drugega starša. Dopust se lahko izkoristi s krajšim delovnim časom, pri čemer se dodatek ustrezno zmanjša. Samo en starš lahko kadar koli uveljavlja dodatek za polni delovni čas, lahko pa oba hkrati, če ga oba uporabljata s krajšim delovnim časom		nadomestilom 86,00 EUR.
Nemčija	Do treh let. Dopust je individualna pravica, plačilo pa družinska pravica.	8	Starševsko nadomestilo (Elterngeld) se izplačuje 10 (+2) mesecev po porodniškem dopustu v višini 67 % povprečne neto plače staršev do zgornje meje 1800 EUR na mesec; minimalno plačilo je 300 EUR tudi za starše brez predhodnega dohodka. Dodatek z nizkim dohodkom: na vsakih 2 EUR mesečnega zaslužka pod 1000 EUR se njihova dajatev poveča za 0,1 odstotka. Visoko znižanje dohodka: za vsaka 2 evra mesečne plače nad 1200 EUR se njihova dajatev zmanjša za 0,1 odstotka na najnižjo stopnjo 65 %	-	-

			povprečne neto plače. Če oba starša uveljavljata vsaj 2 meseca prejemka, se obdobje nadomestil podaljša za 2 meseca (možnost 10 +2). Starševsko nadomestilo Plus (ElterngeldPlus): Namesto 10 (+2) mesecev se lahko ugodnost izkoristi s krajšim delovnim časom s plačili, razporejenimi na 20 (+4) mesecev. Mesečna raven prejemkov se prepolovi, tako da celotno plačilo ostane enako. Oba starša imata pravico do dopusta hkrati in oba lahko vzameta do dva intervala dopusta (ali tri intervale, če uporabljate ElterngeldPlus).		
Madžarska	GYED: od konca porodniškega dopusta do otrokovega 2. rojstnega dne za zavarovane starše. GYES: i. Od konca GYED do tretjega otrokovega rojstnega dne, za zavarovane starše; ii. Do tretjega otrokovega rojstnega dne za nezavarovane starše	3	GYED: 70 % prejšnjih zaslužkov, do največ 193 200 HUF na mesec. GYES: pavšalna ugodnost 28.500 HUF na mesec. Do otrokovega prvega rojstnega dne je GYED namenjen samo materam. Preostali tedni GYED in GYES so družinske pravice.	1 teden (5 delovnih dni)	100 % zaslužka brez najvišjega izplačila.

Italija	6 mesecev. Posamezna upravičenost. Vendar skupni čas, ki ga vzameta dva starša, ne sme presegati 10 mesecev.	12	30 % zaslužka. Plača se prvih 6 mesecev samo s strani družine (tj. preostali štirje meseci niso plačani) in le, če se vzamejo za otroka, mlajšega od 6 let. Za posameznike z nizkimi dohodki je na voljo nadomestilo na podlagi premoženjskega stanja za preostale mesece in za katere koli mesece za otroka, starega 6–12 let. Dopust se lahko izkoristi s krajšim delovnim časom. Oba starša lahko hkrati vzameta dopust. Če oba starša izkoristite vsaj 3 mesece, lahko skupno dopusta podaljšate na 11 mesecev, dodatni mesec pa gre očetu.	4 dni	100 % zaslužka brez maksimuma.
Romunija	Do otrokovega enega ali dveh let, odvisno od sheme plačila. En mesec je rezerviran za "drugega" starša. V nasprotnem primeru so upravičene družinske pravice.	2	Dve možnosti: i) plačila do enega leta otroka v višini 85 % neto dohodka do zgornje meje 3.400 RON na mesec; ii) Plačila do dopolnjenega otrokovega leta starosti v višini 85 % neto dohodka do zgornje meje 1.200 RON na mesec. Če oba starša izpolnjujeta merila za upravičenost, potem je obvezno, da "drugi" starš vzame vsaj en mesec. Če ne vzamejo vsaj enega meseca, se dolžina plačanega dopusta skrajša za en mesec.	1 teden (5 delovnih dni)	100 % zaslužka, brez največjega izplačila.

Slovaška	Dokler otrok ne dopolni treh let. Družinska upravičenost.	3	Pavšalna ugodnost v višini 214,70 EUR na mesec.	-	-
Španija	Dokler otrok ne dopolni treh let. Posamezna upravičenost. Udeleženo delo je zaščiteno samo prvo leto dopusta. Po prvem letu je zaščita delovnih mest omejena na delo iste kategorije.	3	Neplačano	4,3 tedna (30 koledarskih dni)	100 % zaslužka do največ 3.751,20 EUR na mesec.

5.2 PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

S tem zakonom se v slovenski pravni red prenašajo 4., 5. in 6. člen Direktive 1158/2019 o očetovskem in starševskem dopustu.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ne bo povzročil administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Sprejem zakona bo vplival na socialno področje, in sicer na pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo vplival na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo vplival na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam ter širši javnosti prek medijev in spleta.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem naslovu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter na portalu E-demokracija (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>) 24. junija 2022. Pripombe, predloge in mnenja je bilo mogoče sporočiti do 13. julija 2022.

Mnenja, predloge in pripombe so podali: Družinska pobuda, Društvo mavrica izzivov, Obrtno podjetniška zbornica Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki. Izplačano ni bilo nobeno plačilo.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali ti predstavniki predlagatelja:

- Luka Mesec, minister,
- Simon Maljevac, državni sekretar,
- Dan Juvan, državni sekretar,
- Špela Isop, v. d. generalne direktorice Direktorata za družino.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18, 81/19, 158/20 in 92/21) se v 2. členu za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) S tem zakonom se v slovenski pravni red prenaša Direktiva (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU (UL L št. 188 z dne 12. 7. 2019, str. 79) v delu, ki se nanaša na očetovski in starševski dopust, plačilo in nadomestilo ter prožne ureditve dela.«.

2. člen

V 25. členu se v prvem odstavku število »30« nadomesti s številom »15«.

3. člen

V 26. členu se tretji in četrti odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(3) Če oče izrabi očetovski dopust pred nastankom razloga iz 4. točke prvega odstavka tega člena, lahko neizrabljeni del očetovskega dopusta izrabi po prenehanju razloga, vendar najpozneje do tretjega meseca starosti otroka.

(4) Če otrok umre v času očetovskega dopusta, ima oče pravico do očetovskega dopusta v takem obsegu, kot ga je do dneva smrti otroka že izrabil in še tri dni po smrti otroka, vendar ne dlje kot 15 koledarskih dni.«.

4. člen

27. člen se spremeni tako, da se glasi:

»27. člen

(način izrabe očetovskega dopusta)

(1) Oče izrabi očetovski dopust v trajanju 15 dni v strnjem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela od rojstva otroka do tretjega meseca starosti otroka.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek posvojitelj ali oseba, ki ji je otrok nameščen z namenom posvojitve, ali otrokov sorodnik, ki mu je podeljena starševska skrb v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, izrabi očetovski dopust v trajanju 15 dni v treh mesecih po namestitvi otroka v družino z namenom posvojitve ali po izvedeni posvojitvi, vendar najdlje do osmega leta starosti otroka.

(3) Trajanje očetovskega dopusta se pri izrabi v obliki delne odsotnosti z dela ne podaljša.

(4) Oče, ki pridobi dodatne dneve očetovskega dopusta v skladu z drugim odstavkom 25. člena tega zakona, izrabi dodatne dneve očetovskega dopusta v skladu s prvim odstavkom tega člena.«.

5. člen

V 29. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) Vsak od staršev ima pravico do starševskega dopusta v trajanju 160 dni, pri čemer lahko mati na očeta prenese 100 dni starševskega dopusta, 60 dni pa je neprenosljivih. Oče lahko prenese na mater 100 dni starševskega dopusta, 60 dni pa je neprenosljivih. Eden od staršev ga izrabi neposredno po izteku materinskega dopusta. Kadar za tega otroka nihče ni upravičen do materinskega dopusta, se prizna pravica do starševskega dopusta neposredno po poteku 77 dni starosti otroka.

(2) Ob rojstvu dveh ali več hkrati živo rojenih otrok se starševski dopust podaljša za vsakega nadaljnega otroka za dodatnih 90 dni. Starševski dopust se ob posvojitvi dveh ali več hkrati živo rojenih otrok ali dveh ali več različno starih otrok do osmih let najstarejšega otroka podaljša za vsakega nadaljnega otroka za dodatnih 90 dni.«.

Tretji odstavek se črta.

Dosedanja četrti in peti odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Starševski dopust se podaljša tudi v primeru, ko starša že ob rojstvu otroka varujeta in vzgajata najmanj dva otroka do osmega leta starosti, za 30 dni, za tri otroke do osmega leta starosti za 60 dni in za štiri ali več otrok do osmega leta starosti za 90 dni.«.

V dosedanjem sedmem odstavku, ki postane šesti odstavek, se črta vejica in besedilo »petega in šestega« nadomesti z besedilom »in petega«.

Dosedanji osmi odstavek, ki postane sedmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Izrabo dela starševskega dopusta v trajanju največ 60 dni lahko vsak od staršev prenese ali izrabi najpozneje do osmega leta starosti otroka.«.

Dosedanji deveti odstavek postane osmi odstavek.

6. člen

V 30. členu se število »260« nadomesti s številom »320«.

7. člen

V 34. členu se za drugim odstavkom doda nov, tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Neprenosljiv del starševskega dopusta se lahko izrabi tudi v času materinskega dopusta.«.

8. člen

V 35. členu se v prvem odstavku v 3. točki besedilo »končanega prvega razreda osnovne šole najstarejšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo« nadomesti z besedilom »osmega leta starosti najstarejšega otroka«.

V drugem odstavku se za besedo »odstavka« dodata vejica in besedilo »in neprenosljiv del starševskega dopusta«.

9. člen

V 36. členu se v prvem odstavku besedilo »z osmim« nadomesti z besedilom »s sedmim«.

10. člen

V 39. členu se v prvem odstavku besedilo »zaključka prvega razreda osnovne šole otroka v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo« nadomesti z besedilom »osmega leta starosti otroka«.

V drugem odstavku se besedilo »končal prvi razred osnovne šole » nadomesti z besedilom »dopolnil osem let starosti«.

V tretjem odstavku se besedilo »zaključil prvega razreda osnovne šole v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo« nadomesti z besedilom »dopolnil osem let starosti«.

11. člen

V 42. členu se v prvem odstavku v 2. točki črta besedilo »v trajanju 30 dni«.

12. člen

V 43. členu se v tretjem odstavku zadnji stavek spremeni tako, da se glasi:

»Če so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo za manj kot mesec dni ali za krajši delovni čas in če je v teh primerih osnova nižja, kot je določena v prejšnjem stavku, se kot osnova za ta mesec upošteva osnova na način, kot je določeno v prejšnjem stavku.«.

Za četrtrim odstavkom se doda nov, peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Zavarovancu, ki je v obdobju iz prvega odstavka tega člena prejel delno nadomestilo v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, se v osnovo upošteva bruto delno nadomestilo, preračunano na polni delovni čas.«.

13. člen

V 44. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(4) Osnova za določitev nadomestila v času prenesenega dopusta in plačila prispevkov za socialno varnost do polne delovne obveznosti iz šestega odstavka 50. člena tega zakona je povprečna osnova, od katere so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo v skladu z 10. členom tega zakona v strnjenih 12 mesecih, pri čemer se kot zadnji mesec šteje osnova, od katere so bili obračunani prispevki v predpreteklem mesecu pred vsakokratno izrabo prenesenega dopusta ali krajšega delovnega časa.«.

14. člen

V 46. členu se v prvem odstavku besedilo »vrednosti povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji z uskladitvami na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji« nadomesti z besedilom »zadnje znane povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za preteklo leto oziroma predpreteklo leto, če za preteklo leto še ni znana, kot jo ugotovi Statistični urad Republike Slovenije«.

15. člen

V 50. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Eden od staršev, ki neguje in varuje najmanj dva otroka, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega do osmega leta starosti najmlajšega otroka.«.

Tretji odstavek se črta.

Dosedanji četrti, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek postanejo tretji, četrti, peti, šesti in sedmi odstavek.

Doda se nov, osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Pravico iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena imata lahko hkrati tudi oba starša, pri čemer skupna izraba pravice ne sme presegati 20 ur tedensko.«.

16. člen

V 52. členu se v prvem odstavku besedilo »iz sedmega odstavka 50. člena tega zakona do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo« nadomesti z besedilom »od najnižje osnove za obračun prispevkov od plače in nadomestila plače iz četrtega odstavka 144. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo) do osmega leta starosti najmlajšega otroka«.

17. člen

V 60. členu se doda nov, četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Neprenosljiv del starševskega dopusta se lahko uveljavlja najpozneje do nastopa tega dopusta.«.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se besedilo »ne glede na prejšnji odstavek« nadomesti z besedilom »ne glede na tretji odstavek tega člena«.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane šesti odstavek, se za zaklepajem doda besedilo »največ 30 dni pred začetkom in«.

Dosedanji šesti, sedmi in osmi odstavek postanejo sedmi, osmi in deveti odstavek.

18. člen

V 66. členu se v drugem odstavku beseda »sedmega« nadomesti z besedo »šestega«.

19. člen

V 73. členu se za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Če je otrok, skladno z zakonom, ki ureja družinska razmerja, zaupan v varstvo in vzgojo enemu od staršev, pravico do otroškega dodatka uveljavlja tisti od staršev, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo. Če se starši skladno z zakonom, ki ureja družinska razmerja, sporazumejo, da imajo oziroma obdržijo skupno varstvo in vzgojo otroka, se starši sporazumejo, kdo uveljavlja pravico do otroškega dodatka. Če se starši o tem ne sporazumejo, uveljavlja pravico do otroškega dodatka tisti izmed staršev,

pri katerem ima otrok prijavljeno stalno prebivališče ali začasno prebivališče, če v Republiki Sloveniji nima stalnega prebivališča.«.

20. člen

V 83. členu se v sedmem odstavku prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Višina delnega plačila za izgubljeni dohodek je 1,2-kratnik bruto minimalne plače mesečno.«.

21. člen

V 85. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se enemu od staršev, ki bi bil na podlagi mnenja zdravniške komisije upravičen do delnega plačila za izgubljeni dohodek, pravica prizna za deset ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 90 dni bival doma, oziroma za 20 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 180 dni bival doma, oziroma za 30 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 270 dni bival doma in so starši v teh primerih dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge. Upravičenci, ki jim je priznana pravica za deset ur za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za deset ur tedensko. Upravičenci, ki jim je priznana pravica za 20 ur za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 20 ur tedensko. Upravičenci, ki jim je priznana pravica za 30 ur za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 30 ur tedensko.«.

22. člen

Za 95. členom se doda nov, 95.a člen, ki se glasi:

»95.a člen

(rok za uveljavljanje pravice do pomoči pri nakupu vinjete)

Pravica do pomoči pri nakupu vinjete se uveljavlja do konca veljavnosti vinjete. Po tem roku pravice ni mogoče uveljaviti.«.

23. člen

V 100. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, se usklajujejo zneski družinskih prejemkov iz 1. do 5. točke 62. člena tega zakona.«.

24. člen

V 107. členu se v tretjem odstavku v prvem stavku beseda »DURS« nadomesti z besedilom »Finančni upravi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS)«, v drugem in tretjem stavku pa se beseda »DURS« nadomesti z besedo »FURS«.

25. člen

V 108. členu se v drugem odstavku v 4. točki pred zaklepajem doda besedilo: »ter podatke o zavarovalnem času«.

V 6. točki se beseda »DURS« nadomesti z besedo »FURS«.

Za tretjim odstavkom se doda nov, četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Ministrstvo lahko zbirke podatkov iz 106. člena tega zakona poveže z zbirkami podatkov iz drugega odstavka tega člena.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

26. člen

(prehodna določba glede pravic ob rojstvu otroka)

(1) Spremenjeni prvi odstavek 25. člena, spremenjeni tretji in četrti odstavek 26. člena, spremenjeni 27. člen, spremenjeni prvi, drugi, peti, šesti in sedmi odstavek 29. člena, nov tretji odstavek 34. člena, spremenjena prvi in drugi odstavek 35. člena, spremenjeni prvi odstavek 36. člena, spremenjeni prvi odstavek 42. člena ter novi četrti ter spremenjeni peti odstavek 60. člena zakona se ne uporabljajo za vlagatelje, katerih otrok je rojen ali posvojen pred 1. aprilom 2023.

(2) Za vlagatelje iz prejšnjega odstavka se glede očetovskega in starševskega dopusta, krajšega delovnega časa in plačila prispevkov za socialno varnost uporabljajo prvi odstavek 25. člena, tretji in četrti odstavek 26. člena, 27. člen, prvi, drugi, tretji, šesti, sedmi in osmi odstavek 29. člena, prvi in drugi odstavek 35. člena, prvi odstavek 36. člena in prvi odstavek 42. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18, 81/19, 158/20 in 92/21).

27. člen

(uskladitev višine delnega plačila za izgubljeni dohodek)

Osebi, ki je ob začetku uporabe tega zakona upravičena do delnega plačila za izgubljeni dohodek, center uskladi višino delnega plačila za izgubljeni dohodek v skladu s tem zakonom do 15. maja 2023.

28. člen

(postopki v teku)

Postopki za uveljavljanje pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo in pravic do družinskih prejemkov, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po dosedanjih predpisih.

29. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona v Zakonu o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 96/12 – ZPIZ-2, 59/19 in 81/19 – ZSDP-1C) preneha veljati 9. točka drugega odstavka 3. člena, ki pa se uporablja do začetka uporabe tega zakona.

30. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. aprila 2023.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S tem členu je določeno, da se v slovenski pravni red prenaša Direktiva (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU (UL L št. 188 z dne 12. 7. 2019, str. 79) v delu, ki se nanaša na očetovski in starševski dopust ter plačilo in nadomestilo.

K 2. členu:

S tem členom se očetovski dopust zaradi uvedbe dvomesečnega neprenosljivega dela starševskega dopusta za očete skrajšuje na 15 koledarskih dni, saj bo oče upravičen poleg 15 dni očetovskega dopusta še do dveh mesecev starševskega dopusta. Skupno trajanje neprenosljivih dopustov za očeta se tako podaljšuje s 30 koledarskih dni z nadomestilom na 75 koledarskih dni z nadomestilom. To je tudi v skladu z Direktivo 1158/2019, ki jo s tem predlogom vnašamo v naš pravni red.

K 3. členu:

V tem členu je bilo zaradi spremembe starosti, do katere lahko oče izrabi očetovski dopust, potrebno ustrezno popraviti tudi tretji in četrti odstavek 26. člena zakona.

K 4. členu:

S tem členom se določa, da oče izrabi očetovski dopust v trajanju 15 koledarskih dni v obliki polne ali delne odsotnosti z dela od rojstva otroka do tretjega meseca starosti otroka. Direktiva določa, da oče izrabi očetovski dopust okrog rojstva otroka in bi moral biti jasno povezan z rojstvom za namene zagotavljanja oskrbe. V letu 2020 je očetovski dopust z nadomestilom koristilo 15.594 očetov, od tega 98,6 % v prvih šestih mesecih po rojstvu otroka, oziroma 93,7 % v prvih treh mesecih po rojstvu otroka. Kar 65 % očetov je možnost očetovskega dopusta z nadomestilom izkoristilo v prvem mesecu po rojstvu otroka.

K 5. členu:

V tem členu se zaradi zahtev Direktive po dvomesečni neprenosljivosti starševskega dopusta za vsakega od staršev na novo določi trajanje starševskega dopusta za oba starša. Vsak od staršev ima pravico do starševskega dopusta v trajanju 160 dni, pri čemer lahko mati na očeta prenese 100 dni starševskega dopusta, 60 dni pa je neprenosljivih. Oče lahko prenese na mater 100 dni starševskega dopusta, 60 dni pa je neprenosljivih. Eden od staršev ga izrabi neposredno po izteku materinskega dopusta. Kadar za tega otroka nihče ni upravičen do materinskega dopusta, se prizna pravica do starševskega dopusta neposredno po poteku 77 dni starosti otroka. Če oče na mater prenese vseh 100 prenosljivih dni, bo mati upravičena do 260 dni starševskega dopusta, kot je bila že do zdaj. Če mati prenese vseh 100 prenosljivih dni na očeta, bo oče upravičen do 260 dni starševskega dopusta – do zdaj je bil upravičen do 230 dni, vendar je imel še 30 dni očetovskega dopusta. Dva meseca sta neprenosljiva in ju lahko izrabi samo vsak od staršev sam, ne more jih torej prenesti na drugega starša. Lahko ju izrabi do osmega leta starosti kot preneseni dopust. V členu se poenoti starost otroka, do katerega imajo starši določena podaljšanja, in sicer do osem let. Prej je bilo do končanega prvega razreda osnovne otroka, vendar se zaradi poenotenja po celem zakonu določi starost osem let, kar je tudi lažje izvajati (nekateri otroci imajo namreč odložen vpis v prvi razred, nekateri gredo v prvi razred prej ...).

K 6. členu:

V primeru, da eden od staršev zaradi različnih okoliščin, ki so naštet v tem členu, ne more izrabiti starševskega dopusta, lahko njen/njegov prenosljivi in neprenosljivi del izrabi drugi od staršev. Na ta način bodo imeli vsi otroci enako trajanje starševskega dopusta ne glede na to, ali starševski dopust izrabljata oba starša ali samo eden, ker ga drugi ne more (npr. je umrl, je neznan).

K 7. členu:

Določi se, da se neprenosljiv del starševskega dopusta lahko izrabi tudi v času materinskega dopusta, saj s tem omogočimo večjo prilagodljivost in možnost, da so očetje vključeni v otrokov najzgodnejši razvoj.

K 8. členu:

V tem členu se določi, da lahko neprenosljiv del starševskega dopusta starša izrabita istočasno, saj želimo doseči čim večjo prilagodljivost. V členu se poenoti tudi starost otroka glede na 29. člen ZSDP-1, in sicer do osem let.

K 9. členu:

Člen je redakcijske narave, saj je sedmi odstavek v 29. členu ZSDP-1 postal šesti odstavek, zato je treba ustrezno popraviti navezavo na pravilni odstavek.

K 10. členu:

V členu se poenoti starost otroka, do katerega imajo posvojitelji oziroma rejniki pravico do starševskega dopusta, in sicer do osem let. Prej je bilo do končanega prvega razreda osnovne šole otroka, vendar se zaradi poenotenja po celem zakonu določi starost osem let, kar je tudi lažje izvajati (nekateri otroci imajo namreč odložen vpis v prvi razred, nekateri gredo v prvi razred prej ...).

K 11. členu:

V tem členu se črta trajanje očetovskega dopusta 30 dni, do nadomestila je oče upravičen za celotno trajanje dopusta in je navedeno enako kot za materinski in starševski dopust.

K 12. členu:

Zaradi večje jasnosti je določeno, kaj se upošteva v osnovo, če plača ali osnova za nadomestilo plače ni podana za cel mesec ali če so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo za manj kot mesec dni ali za krajši delovni čas in če je v teh primerih nižja kot osnova iz prejšnjega stavka tega odstavka. Kot osnova se za ta mesec upošteva osnova na način iz prejšnjega stavka. Nadalje je določeno, kaj se v osnovo upošteva zavarovancu, ki je v obdobju iz prvega odstavka tega člena prejel delno nadomestilo v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V osnovo se upošteva bruto delno nadomestilo, preračunano na polni delovni čas.

K 13. členu:

Zaradi spremembe pri izrabi očetovskega dopusta in zaradi večje jasnosti pri osnovi staršev, ki delajo krajši delovni čas, se v tem členu določi, da je osnova za določitev nadomestila v času prenesenega dopusta in plačila prispevkov za socialno varnost do polne delovne obveznosti iz šestega odstavka 50. člena zakona povprečna osnova, od katere so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo v skladu z 10. členom tega zakona v strnjenih 12 mesecih, pri čemer se kot zadnji mesec šteje osnova, od katere so bili obračunani prispevki v predpreteklem mesecu pred vsakokratno izrabo prenesenega dopusta ali krajšega delovnega časa. Predlagatelj želi, da se osnova za plačilo prispevkov v času dela s krajšim delovnim časom izračuna pred vsakokratno izrabo krajšega delovnega časa in se ne upošteva osnova, določena ob prvi vlogi.

K 14. členu:

Dviguje se zgornja meja za izplačilo očetovskega in starševskega nadomestila, ki po veljavnem členu za polno odsotnost z dela ne more biti višje od dvainpolkratnika vrednosti povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji z uskladitvami na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji. To zdaj znaša 3.843,99 evra bruto, kar je velik razkorak do dvainpolkratnika zadnje znane povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za preteklo leto oziroma predpreteklo leto, če za preteklo leto še ni znana, kot jo ugotovi Statistični urad Republike Slovenije, ki za leto 2021 znaša 1.969,59 evra bruto. Dvainpolkratnik tako znaša 4.923,97 evra bruto.

K 15. členu:

V tem členu se namesto do konca prvega razreda mlajšega otroka določa starost osem let, kar je v povprečju 10 mesecev več kot do zdaj. Direktiva namreč zahteva možnost prožnih oblik dela do osmega leta starosti otroka, zato predlagatelj upošteva določbe direktive. Eden od staršev, ki neguje in varuje najmanj dva otroke, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega do osmega leta starosti najmlajšega otroka. Zaradi večje fleksibilnosti staršev se ukinja neprenosljivost enega leta za vsakega od staršev, saj se staršem na ta način da možnost, da se dogovorita glede na družinsko situacijo, kdo bo izrabljaj to pravico. Uvaja se tudi novost, da imata lahko pravico delati krajši delovni čas hkrati tudi oba starša, pri čemer skupna izraba pravice ne sme presegati 20 ur tedensko. To pomeni, da lahko dela eden od staršev krajši delovni čas 20 ur tedensko ali pa oba starša na primer vsak 10 ur tedensko.

K 16. členu:

V tem členu se namesto do konca prvega razreda najmlajšega otroka določa starost osem let, kar je v povprečju 10 mesecev več kot do zdaj, in sicer gre za poenotenje po celem zakonu. Prej je bilo določeno do končanega prvega razreda osnovne otroka, vendar se zaradi poenotenja po celem zakonu določi starost osem let, kar je tudi lažje izvajati (nekateri otroci imajo namreč odložen vpis v prvi razred, nekateri gredo v prvi razred prej ...). Prav tako se določi, da se prispevki plačujejo od najnižje osnove za obračun prispevkov od plače in nadomestila plače iz četrtega odstavka 144. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo).

K 17. členu:

Zaradi večje jasnosti, kdaj lahko vlagatelj vloži vlogo ob začetku dela s krajšim delovnim časom in ne samo do kdaj, je v tem členu določeno, da pravico do plačila sorazmernega dela prispevkov za socialno varnost do polne delovne obveznosti uveljavlja vlagatelj ali vlagateljica (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) po začetku dela s krajšim delovnim časom, najpozneje pa 30 dni po začetku dela s krajšim delovnim časom od polnega. V tem primeru se mu pravica prizna z dnem, ko začne delati s krajšim delovnim časom od polnega. Če pravice ne uveljavlja v tem roku, mu pripada pravica do plačila sorazmernega dela prispevkov za socialno varnost z dnem vložitve vloge. Prav tako je določeno, da se neprenosljiv del starševskega dopusta lahko uveljavlja najpozneje do nastopa neprenosljivega dela starševskega dopusta, in sicer, da bi se izognili okoliščinam, ko pred koncem materinskega dopusta eden od staršev ne bi vložil vloge za neprenosljivi dopust in ga zato pozneje ne bi mogel izrabiti.

K 18. členu:

Sladno s spremembami v 5. členu novele se spreminja sklic s sedmega na šesti odstavek 29. člena ZSDP-1.

K 19. členu

V tem členu je določeno, kdo uveljavlja pravico do otroškega dodatka, kadar starša ne živita skupaj. Do zdaj te določbe ni bilo in je potrebna zaradi jasnosti, saj je v praksi prihajalo do težav, kateri od staršev lahko vloži vlogo oziroma kaj, če vlogo vložita oba starša. Če je otrok, skladno z zakonom, ki ureja družinska razmerja, zaupan v varstvo in vzgojo enemu od staršev, pravico do otroškega dodatka uveljavlja tisti od staršev, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo. Če se starši skladno za zakonom, ki ureja družinska razmerja, sporazumejo, da imajo oziroma obdržijo varstvo in vzgojo otroka, se starši sporazumejo, kdo uveljavlja pravico do otroškega dodatka. Če se starši o tem ne sporazumejo, uveljavlja pravico do otroškega dodatka tisti izmed staršev, pri katerem ima prijavljeno stalno prebivališče.

K 20. členu:

S tem členom se dviguje višina delnega plačila za izgubljeni dohodek na enako višino, kot jo prejemajo družinski pomočniki. Višina delnega plačila za izgubljeni dohodek po novem znaša 1,2-kratnik bruto minimalne plače mesečno.

K 21. členu:

Do zdaj se je enemu od staršev, ki bi bil na podlagi mnenja zdravniške komisije upravičen do delnega plačila za izgubljeni dohodek, pravica priznala v sorazmernem delu ene četrtine za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 90 dni bival doma in so starši dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge (za otroke, ki so vključeni v zavod in imajo celodnevno brezplačno oskrbo). Upravičenci, ki jim je bila priznana pravica v sorazmernem delu ene četrtine za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 10 ur tedensko. Ker so nekateri otroci doma še bistveno več kot 90 dni, tudi več kot 180 ali celo 270 dni na leto, se uvaja možnost priznanja pravice do delnega plačila za izgubljeni dohodek tudi za te starše. Enemu od staršev, ki bi bil na podlagi mnenja zdravniške komisije upravičen do delnega plačila za izgubljeni dohodek, se pravica prizna za 10 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 90 dni bival doma, oziroma za 20 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 180 dni bival doma, oziroma za 30 ur za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 270 dni bival doma, in so starši v teh primerih dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge. Upravičenci, ki jim je priznana pravica za 10 ur za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 10 ur tedensko. Upravičenci, ki jim je priznana pravica za 20 ur za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 20 ur tedensko. Upravičenci, ki jim je priznana pravica za 30 ur za obdobje enega leta, so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 30 ur tedensko. «.

K 22. členu:

S tem členom se določi rok, do kdaj najpozneje lahko vlagatelj uveljavlja pravico do pomoči pri nakupu vinjete. Do zdaj roka v zakonu ni bilo.

K 23. členu:

S spremembo se odpravlja neskladje v zakonu, saj se je delno plačilo za izgubljeni dohodek z eno od novel izenačilo z višino vsakokratne bruto minimalne plače, kar pomeni, da usklajevanje na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ni več potrebno. Ne gre več za nominalni znesek prejemka.

K 24. členu:

Kratika DURS se zamenja s Finančno upravo Republike Slovenije in kratico FURS v nadaljnjem besedilu.

K 25. členu:

Zaradi povezovanja zbirk podatkov, ki jih vodi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z drugimi zbirkami podatkov, je v tem členu določena pravna podlaga za to povezovanje. Pri podatkih Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije so določeni še podatki o zavarovalnem času, saj jih centri za socialno delo potrebujejo pri odločanju o spremembi ali ukinitvi pravice do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva, kadar stranke same ne javijo te spremembe. Zaradi pravočasnega odločanja na primer o spremembah, ukinitvah pravic po ZSDP-1 je nujno povezovanje zbirk podatkov, da lahko centri za socialno delo pravočasno dobijo podatke, potrebne za odločanje. Tako posledično ne prihaja do zamud pri ukinitvah pravic in dolgov ter napačnih zavarovanj, ki nastanejo zaradi tega. Določba je enaka kot v četrtem odstavku 51. člena ZUPJS.

K 26. členu:

Nova ureditev očetovskega in starševskega dopusta bo veljala za starše otrok, rojenih ali posvojenih po 1. aprilu 2023. Za starše otrok, rojenih pred tem datumom, bo veljala dosedanja ureditev.

K 27. členu:

Osebi, ki je ob začetku uporabe tega zakona upravičena do delnega plačila za izgubljeni dohodek, center uskladi višino delnega plačila za izgubljeni dohodek v skladu s tem zakonom do 15. maja 2023.

K 28. členu:

Postopki za uveljavljanje pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo in pravic do družinskih prejemkov, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se končajo po dosedanjih predpisih.

K 29. členu:

Zaradi spremenjene določbe prvega odstavka 46. člena ZSDP-1 v 16. členu te novele preneha veljati 9. točka drugega odstavka 3. člena Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji. Določba se uporablja do začetka uporabe tega zakona. Zgornja omejitev se po novem namreč veže na dvainpolkratnik povprečne plače, kot jo ugotovi SURS. Najnižje izplačilo pa je že od 1. januarja 2021 vezano na osnovni znesek minimalnega dohodka.

K 30. členu:

Predvideva se, da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. aprila 2023. Zaradi prilagoditve informacijskega sistema centrov za socialno delo (ISCSD) je potrebno daljše obdobje do začetka uporabe, saj gre za večjo informacijsko nadgradnjo, zato se predlaga začetek uporabe s 1. aprilom 2023.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO**2. člen****(prenos direktive)**

(1) S tem zakonom se v slovenski pravni red prenašata Direktiva Sveta 2010/18/EU z dne 8. marca 2010 o izvajanju revidiranega okvirnega sporazuma o starševskem dopustu, sklenjenega med BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP in ETUC ter o razveljavitvi Direktive 96/34/ES (UL L št.

68 z dne 18. 3. 2010, str. 13) in Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (deseta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS (UL L št. 348 z dne 28. 11. 1992, str. 1).

(2) S tem zakonom se v slovenski pravni red prenaša Direktiva 2011/98/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (UL L št. 343 z dne 23. 12. 2011, str. 1), v delu, ki se nanaša na pravico do enakega obravnavanja glede področij socialne varnosti.

25. člen

(pravica do očetovskega dopusta)

(1) Oče ima pravico do očetovskega dopusta ob rojstvu otroka oziroma otrok v trajanju 30 dni. Pravica je neprenosljiva.

(2) Ob rojstvu dvojčkov ali več hkrati živorojenih otrok se očetovski dopust za drugega ali nadaljnega otroka podaljša za dodatnih deset dni. Očetovski dopust se za drugega ali nadaljnega otroka podaljša tudi ob posvojitvi dvojčkov ali več hkrati živorojenih otrok ali dveh ali več različno starih otrok do končanega prvega razreda osnovne šole najstarejšega otroka.

26. člen

(prenehanje pravice do očetovskega dopusta)

(1) Oče nima pravice do očetovskega dopusta, če:

1. mati rodi mrtvega otroka;
2. mu je odvzeta starševska skrb, so mu prepovedani stiki z otrokom v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja oziroma mu je bil izrečen ukrep prepovedi približevanja materi ali otroku po predpisih, ki urejajo naloge in pooblastila policije in preprečevanje nasilja v družini;
3. je s svojim ravnanjem očitno pokazal, da ne bo skrbel za varstvo in vzgojo otroka ali na drug način zanemarja starševsko skrb, na podlagi mnenja pristojnega centra;
4. na podlagi mnenja zdravnika, trajno ali začasno ni sposoben za nego in varstvo otroka.

(2) Če oče izrabi očetovski dopust pred nastopom razlogov iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka, mu pripada pravica v takem obsegu, kot ga je že izrabil preden so nastopili razlogi za prenehanje pravice.

(3) Če oče izrabi očetovski dopust pred nastankom razloga iz 4. točke prvega odstavka tega člena, lahko neizrabljeni del očetovskega dopusta izrabi po prenehanju razloga, vendar najpozneje do enega meseca po poteku starševskega dopusta v strnjenem nizu ali po poteku pravice do starševskega dodatka za tega otroka.

(4) Če otrok umre v času očetovskega dopusta ima oče pravico do očetovskega dopusta v takem obsegu kot ga je do dneva smrti otroka že izrabil in še tri dni po smrti otroka, vendar ne dlje kot 30 koledarskih dni.

27. člen

(način izrabe očetovskega dopusta)

(1) Oče izrabi očetovski dopust v trajanju najmanj 15 dni v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela od rojstva otroka do najpozneje enega meseca po poteku starševskega dopusta v strnjenem nizu oziroma pravice do starševskega dodatka za tega otroka.

(2) Oče izrabi največ 15 dni očetovskega dopusta v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela najpozneje do končanega prvega razreda osnovne šole otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo. Evidenco o izrabi tega dela dopusta vodi center.

(3) Trajanje očetovskega dopusta se pri izrabi v obliki delne odsotnosti z dela ne podaljša.

(4) Oče, ki pridobi dodatne dneve očetovskega dopusta v skladu z drugim odstavkom 25. člena tega zakona, izrabi očetovski dopust v trajanju najmanj 15 dni v skladu s prvim odstavkom tega člena in preostanek dni očetovskega dopusta v skladu z drugim odstavkom tega člena.

29. člen

(pravica do starševskega dopusta)

(1) Vsak od staršev ima pravico do starševskega dopusta v trajanju 130 dni, pri čemer lahko mati na očeta prenese 100 dni starševskega dopusta, 30 dni pa je neprenosljivih. Oče lahko prenese na mater 130 dni starševskega dopusta. Eden od staršev ga izrabi neposredno po izteku materinskega dopusta. Kadar za tega otroka nihče ni upravičen do materinskega dopusta, se prizna pravica do starševskega dopusta neposredno po poteku 77 dni starosti otroka.

(2) Ob rojstvu dvojčkov se starševski dopust podaljša za dodatnih 90 dni. Starševski dopust se podaljša za dodatnih 90 dni tudi ob posvojitvi dvojčkov ali dveh različno starih otrok do treh let.

(3) Ob rojstvu več hkrati živo rojenih otrok se starševski dopust podaljša za vsakega nadaljnega otroka za dodatnih 90 dni. Starševski dopust se ob posvojitvi več hkrati živo rojenih otrok ali več različno starih otrok do končanega prvega razreda osnovne šole najstarejšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo podaljša za vsakega nadaljnega otroka za dodatnih 90 dni.

(4) Ob rojstvu nedonošenčka se starševski dopust podaljša za toliko dni, kolikor dni je bila nosečnost krajša od 260 dni.

(5) Ob rojstvu otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, se starševski dopust podaljša za dodatnih 90 dni na podlagi mnenja zdravniške komisije.

(6) Starševski dopust se podaljša v primeru, ko starša že ob rojstvu otroka varujeta in vzgajata najmanj dva otroka do končanega prvega razreda osnovne šole, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, za 30 dni, za tri otroke do končanega prvega razreda osnovne šole, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, za 60 dni in za štiri ali več otrok do končanega prvega razreda osnovne šole, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, za 90 dni.

(7) Podaljšanja starševskega dopusta iz prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka tega člena se seštevajo.

(8) Izraba dela starševskega dopusta v trajanju največ 75 dni se lahko prenese in izrabi najkasneje do končanega prvega razreda osnovne šole otroka.

(9) Kjer drugi zakon ali podzakonski predpis uporablja izraz »starševski dopust«, ima ta enak pomen kot »dopust«, kot ga določa ta zakon.

30. člen

(izjeme od neprenosljivosti starševskega dopusta)

Ne glede na prvi odstavek prejšnjega člena lahko eden od staršev v celoti izrabi starševski dopust v trajanju 260 dni v primeru da:

1. je drugi od staršev umrl,
2. je drugi od staršev zapustil otroka,
3. je drugemu od staršev odvzeta starševska skrb,
4. so drugemu od staršev prepovedani stiki z otrokom v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja oziroma je bil drugemu od staršev izrečen ukrep prepovedi približevanja po predpisih, ki urejajo policijo in preprečevanje nasilja v družini ali je na prestajanju zaporne kazni v zavodu za prestajanje zaporne kazni in ne varuje in neguje otroka,
5. je drugi od staršev s svojim ravnanjem očitno pokazal, da ne bo skrbel za varstvo in vzgojo otroka ali na drug način zanemarja starševsko skrb, na podlagi mnenja pristojnega centra,
6. če je otrok zaupan v varstvo in vzgojo drugemu od staršev oziroma živi samo z drugim od staršev, ki varuje in neguje otroka,
7. da postane eden od staršev na podlagi mnenja zdravnika trajno ali začasno nesposoben za nego in varstvo otroka,
8. drugi od staršev ni zavarovanec za starševsko varstvo.

34. člen

(način izrabe starševskega dopusta)

(1) Starševski dopust se izrabi v strnjem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela. Trajanje starševskega dopusta se pri izrabi v obliki delne odsotnosti z dela ne podaljša.

(2) Časovno razporeditev delne odsotnosti z dela medsebojno dogovorita starša in delodajalca. Če ne pride do dogovora, odloči o pravici do izrabe starševskega dopusta center, ki pri tem upošteva koristi otroka.

35. člen

(omejitve načina izrabe starševskega dopusta)

(1) Oba starša ne moreta istočasno izrabljati starševskega dopusta v obliki polne odsotnosti z dela, razen ob rojstvu:

1. dveh ali več hkrati živo rojenih otrok,
2. otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo,
3. otroka v družini, v kateri starša že varujeta in vzgajata najmanj dva otroka do končnega prvega razreda osnovne šole najstarejšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, oziroma, če varujeta in negujeta otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo.

(2) Starša lahko istočasno izrabljata podaljšani del starševskega dopusta, ki jima pripada zaradi razlogov iz prejšnjega odstavka.

36. člen

(način izrabe prenesenega starševskega dopusta)

(1) Starša, ki sta izrabo dela starševskega dopusta v polni odsotnosti z dela prenesla v skladu z osmim odstavkom 29. člena tega zakona, lahko ta del izrabita v strnjem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela, največ dvakrat letno v trajanju po najmanj 15 koledarskih dni ali manj kot 15 koledarskih dni, če sta jih prenesla manj.

(2) Starša morata o izrabi prenesenega starševskega dopusta obvestiti pristojni center najpozneje 15 dni po nastopu dopusta.

(3) Evidenco o izrabi prenesenega starševskega dopusta vodi center.

39. člen

(pravica posvojiteljev, rejnikov in sorodnikov do starševskega dopusta)

(1) Posvojitelj ali posvojiteljica (v nadaljnjem besedilu: posvojitelj) ali oseba, ki ji je otrok nameščen z namenom posvojitve, ali otrokov sorodnik, ki mu je podeljena starševska skrb v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja, ima pravico do starševskega dopusta do zaključka prvega razreda osnovne šole otroka v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, v obsegu kot ga imata mati oziroma oče. Nastopi ga najpozneje 15 dni po namestitvi otroka v družino z namenom posvojitve ali po izvedeni posvojitvi.

(2) Posvojitelj ali oseba, ki ji je otrok nameščen z namenom posvojitve, ali otrokov sorodnik, ki mu je podeljena starševska skrb v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja, za otroka, ki je že končal prvi razred osnovne šole in je mlajši od 15 let, ima pravico do starševskega dopusta v trajanju 30 dni. Nastopi ga najpozneje 15 dni po namestitvi otroka v družino z namenom posvojitve ali po izvedeni posvojitvi.

(3) Rejnik ali rejnica (v nadaljnjem besedilu: rejnik), ki mu je v rejništvo nameščen otrok, za katerega ne more več izrabiti starševskega dopusta v skladu z 38. členom tega zakona in še ni zaključil prvega razreda osnovne šole v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, ima pravico do starševskega dopusta v trajanju 30 dni. Nastopi ga najpozneje 15 dni po namestitvi otroka v rejništvo.

(4) Posvojitelj ali oseba, ki ji je otrok nameščen z namenom posvojitve, ali otrokov sorodnik, ki mu je podeljena starševska skrb v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja, ki je za istega otroka že izrabil pravico do starševskega dopusta kot rejnik, se prizna starševski dopust v obsegu iz prvega ali drugega odstavka tega člena, zmanjšan za dneve že izrabljenega starševskega dopusta.

(5) Posvojitelj ali oseba, ki ji je otrok nameščen z namenom posvojitve, ali otrokov sorodnik, ki mu je podeljena starševska skrb v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja, ali

rejnik obvesti delodajalca o izrabi starševskega dopusta najpozneje v treh dneh od nastopa razloga za izrabo starševskega dopusta.

(6) Pravice do starševskega dopusta nima oseba, ki posvoji otroka svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja.

42. člen

(trajanje pravice do nadomestila)

(1) Ob izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega člena pripada zavarovancu:

1. v času materinskega dopusta pravica do materinskega nadomestila;
2. v času očetovskega dopusta v trajanju 30 dni pravica do očetovskega nadomestila;
3. v času starševskega dopusta pravica do starševskega nadomestila.

(2) Če se posamezna vrsta dopusta izrabi v obliki delne odsotnosti z dela, zavarovancu pripada pravica do nadomestila v sorazmernemu delu delne odsotnosti z dela.

(3) Nadomestilo po tem zakonu pripada za delovne dni ali delovne ure, ko je zavarovanec na starševskem dopustu, kot tudi za praznične in druge proste dni, določene z zakonom, ki ureja praznike in dela proste dni v Republiki Sloveniji.

43. člen

(osnova za izračun nadomestila)

(1) Osnova za posamezno vrsto nadomestila je povprečna osnova, od katere so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo v skladu z 10. členom tega zakona v strnjenih 12 mesecih, pri čemer se kot zadnji mesec šteje osnova od katere so bili obračunani prispevki v predpreteklem mesecu od vložitve prve vloge za dopust.

(2) Za izračun osnove za posamezno vrsto nadomestila se ne glede na obračunane prispevke ne štejejo:

1. prejemki za delo, ki ga je delavec opravil zunaj okvira rednega dela (na primer delo preko polnega delovnega časa, ki presega omejitve, določene z zakonom, ki ureja delovna razmerja, sodelovanje v izpitni komisiji, predavanja izven redne zaposlitve);
2. prejemki, ki pomenijo povračilo materialnih stroškov (na primer dnevnice, kilometrine, terenski dodatki, dodatek za ločeno življenje, dodatek za prehrano, potni stroški, prevoz na delo);
3. regres za letni dopust;
4. nagrade ob delovnih jubilejih;
5. prejemki v naravi, razen kadar pomenijo sestavni del plače po pogodbi o zaposlitvi in so od njih plačani prispevki;
6. odpravnine, prejemki zaradi upokojitve ali priprave na upokožitev;
7. prejemki v obliki delnic, obveznic in drugih vrednostnih papirjev;
8. drugi prejemki, ki so bili delavcu izplačani poleg plače;
9. drugi dohodki iz delovnega razmerja.

(3) Če so bili za zavarovanca obračunani prispevki za starševsko varstvo za krajše obdobje kot je določeno v prvem odstavku tega člena, se mu za manjkajoče mesece kot osnova upošteva seštevek usklajene višine osnovnega zneska minimalnega dohodka, kot ga določata zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, in zakon, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ter zneska davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost za zavezanca, ki v davčnem letu, v katerem prejema nadomestilo, ne uveljavlja olajšav za vzdrževane družinske člane skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, in ki razen nadomestila, nima drugih obdavčljivih dohodkov, ki bi vplivali na višino splošne olajšave. Če plača ali osnova za nadomestilo plače ni podana za cel mesec ali če so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo za manj kot mesec dni, se za manjkajoče dneve upošteva sorazmerni del od seštevka iz prejšnjega stavka.

(4) Za zavarovanca iz drugega odstavka 41. člena tega zakona se kot osnova upošteva seštevek usklajene višine osnovnega zneska minimalnega dohodka, kot ga določata zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, in zakon, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ter zneska davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost za zavezanca, ki v davčnem letu, v katerem prejema nadomestilo, ne uveljavlja olajšav za vzdrževane družinske člane skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, in ki razen nadomestila, nima drugih

obdavčljivih dohodkov, ki bi vplivali na višino splošne olajšave. Tako določena osnova se za vsak mesec zavarovanja za starševsko varstvo, ki ga je imel v zadnjih treh letih pred uveljavljanjem pravice do nadomestila, poveča za 20 eurov bruto, vendar največ za 340 eurov bruto.

44. člen

(izjeme pri določitvi osnove za izračun nadomestila)

(1) Če zavarovanec izrabí posamezne vrste dopusta v strnjenem nizu brez prekinitve oziroma je prekinitiv krajša kot 365 dni, je osnova enaka osnovi, ki je bila določena ob izrabí prve vrste dopusta.

(2) Prejšnji odstavek se smiselno uporablja tudi pri določitvi osnove za izračun nadomestila iz drugega odstavka 41. člena tega zakona.

(3) Če zavarovanec izrabí posamezne vrste dopusta v več delih in je prekinitiv daljša od 365 dni, se osnova za izračun nadomestila določi na novo v skladu s četrnim odstavkom tega člena.

(4) Osnova za določitev nadomestila v času prenesenega dopusta in očetovskega dopusta iz drugega odstavka 27. člena zakona je povprečna osnova, od katere so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo v skladu z 10. členom tega zakona v strnjenih 12 mesecih, pri čemer se kot zadnji mesec šteje osnova, od katere so bili obračunani prispevki v predpreteklem mesecu pred vsakokratno izrabo prenesenega dopusta in očetovskega dopusta.

46. člen

(najvišje in najnižje izplačilo nadomestila)

(1) Izplačilo nadomestila, razen materinskega nadomestila, za polno odsotnost z dela ne more biti višje od dvainpolkratnika vrednosti povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji z uskladitvami na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji.

(2) Izplačilo nadomestila za polno odsotnost z dela ne more biti nižje od seštevka usklajene višine osnovnega zneska minimalnega dohodka, kot ga določata zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, in zakon, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ter zneska davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost za zavezanca, ki v davčnem letu, v katerem prejema nadomestilo, ne uveljavlja olajšav za vzdrževane družinske člane skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, in ki razen nadomestila, nima drugih obdavčljivih dohodkov, ki bi vplivali na višino splošne olajšave.

50. člen

(pravica staršev do krajšega delovnega časa)

(1) Eden od staršev, ki neguje in varuje otroka do tretjega leta starosti, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega.

(2) Eden od staršev, ki neguje in varuje najmanj dva otroka, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, pri čemer je eno leto izrabe pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega neprenosljivo za vsakega od staršev.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek ima samo eden od staršev pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo, če obstajajo razlogi iz 30. člena tega zakona.

(4) Eden od staršev, ki neguje in varuje zmerno ali težje gibalno oviranega otroka ali otroka z zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju, ima pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega tudi po tretjem letu starosti otroka, vendar ne dlje kot do 18. leta starosti otroka.

(5) Pravica iz prejšnjega odstavka se uveljavlja pri centru na podlagi mnenja zdravniške komisije.

(6) Šteje se, da eden od staršev neguje in varuje otroka, če ima starševsko skrb in otroka dejansko neguje in varuje. Če je otrok zaupan v varstvo in vzgojo enemu od staršev, se šteje, da drugi od staršev ne neguje in varuje otroka.

(7) V primerih iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena delodajalec delavcu zagotavlja pravico do plače po dejanski delovni obveznosti, Republika Slovenija pa mu zagotavlja do polne delovne obveznosti plačilo prispevkov za socialno varnost od sorazmernega

dela osnove iz 43. člena in prvega odstavka 46. člena tega zakona, vendar ne manj od sorazmernega dela minimalne plače. Republika Slovenija plačuje prispevke zavarovanca in delodajalca za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti, za starševsko varstvo, za zdravstveno zavarovanje pa prispevke za primer bolezni in poškodbe izven dela, za pravice do zdravstvenih storitev in povračila potnih stroškov. Republika Slovenija plačuje prispevke po stopnjah, določenih z zakonom, ki določa stopnje prispevkov za socialno varnost.

(8) Krajši delovni čas mora obsegati najmanj polovično tedensko delovno obveznost. Delavec obvesti delodajalca o začetku dela s krajšim delovnim časom od polnega zaradi starševstva 30 dni pred nastopom.

52. člen

(plačilo prispevkov v primeru štirih ali več otrok)

(1) Eden od staršev, ki zapusti trg dela zaradi nege in varstva štirih ali več otrok, s katerimi ima skupno stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji ter je bil zavarovan za starševsko varstvo vsaj 12 mesecev v zadnjih treh letih ali je bil aktivni iskalec zaposlitve v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, vsaj 12 mesecev v zadnjih treh letih, ima pravico do plačila prispevkov za socialno varnost iz sedmega odstavka 50. člena tega zakona do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, v skladu s predpisi, ki urejajo osnovno šolo.

(2) Šteje se, da oseba neguje in varuje otroka, če ima starševsko skrb in otroka dejansko neguje in varuje. Če je otrok zaupan v varstvo in vzgojo enemu od staršev, se šteje, da drugi od staršev ne neguje in varuje otroka.

(3) Šteje se, da je oseba zapustila trg dela, če ni več zavarovana za starševsko varstvo skladno z 8. členom tega zakona ali če je zahtevala izbris iz registra brezposelnih oseb oziroma v ta register ni vpisana.

(4) V primeru prenehanja pravice iz prvega odstavka tega člena ima eden od staršev, ki mu je pravica prenehala, pravice iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti, kot če bi mu prenehala pogodba o zaposlitvi brez njegove krivde.

60. člen

(roki za uveljavljanje pravic)

(1) Pravico do materinskega dopusta in materinskega nadomestila se uveljavlja največ 60 dni pred predvidenim datumom poroda, ki ga določi ginekolog in najpozneje do nastopa materinskega dopusta. Če se uveljavlja po tem roku, se prizna z dnem rojstva otroka. Center v ta namen izroči stranki vse obrazce in jo opozori na obveznosti do delodajalca ter jo seznani z nadaljnjim postopkom uveljavljanja posameznih pravic ter tudi s posledicami zamude rokov iz 18., 24., 33., 36., 37. in 39. člena tega zakona.

(2) Pravica do očetovskega dopusta in očetovskega nadomestila se uveljavlja po rojstvu otroka, najpozneje dan pred nastopom očetovskega dopusta. Če se uveljavlja po tem roku, se prizna z dnem vložitve vloge.

(3) Pravica do starševskega dopusta in starševskega nadomestila se uveljavlja skupaj s pravico do materinskega dopusta, vendar najpozneje 30 dni pred iztekom materinskega dopusta. Kadar za otroka nihče ni upravičen do materinskega dopusta, se uveljavlja pravica do starševskega dopusta 30 dni pred potekom 77 dni starosti otroka. Če se uveljavlja po izteku materinskega dopusta se pravica do starševskega dopusta prizna z dnem vložitve vloge, pri čemer se trajanje pravice skrajša za toliko dni, kolikor je minilo od izteka materinskega dopusta. Če se uveljavlja po poteku 77 dni starosti otroka, se prizna z dnem vložitve vloge, pri čemer se trajanje pravice skrajša za toliko dni, kolikor je otrok star na dan vložitve vloge, zmanjšano za 77 dni.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek, posvojitelj ali oseba, ki ji je otrok nameščen z namenom posvojitve v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, uveljavlja pravico do starševskega dopusta in starševskega nadomestila najpozneje 30 dni po nastopu starševskega dopusta. Po tem roku pravice ne more uveljaviti.

(5) Pravico do plačila sorazmernega dela prispevkov za socialno varnost do polne delovne obveznosti uveljavlja vlagatelj ali vlagateljica (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) najpozneje 30 dni po začetku dela s krajšim delovnim časom od polnega. V tem primeru se mu pravica prizna z dnem, ko

začne delati s krajšim delovnim časom od polnega. Če pravice ne uveljavlja v tem roku, mu pripada pravica do plačila sorazmernega dela prispevkov za socialno varnost z dnem vložitve vloge.

(6) Pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok uveljavlja vlagatelj najpozneje 30 dni po zapustitvi trga dela. V tem primeru se mu pravica prizna z naslednjim dnem po zapustitvi trga dela. Če pravice ne uveljavlja v tem roku, mu pripada pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok z dnem vložitve vloge.

(7) Pravico do nadomestila v času odmora za dojenje uveljavlja vlagateljica najpozneje 30 dni po pridobitvi pravice do odmora za dojenje pri delodajalcu. V tem primeru se ji pravica prizna z dnem, ko je pridobila pravico do odmora za dojenje pri delodajalcu. Če pravice ne uveljavlja v tem roku, ji pripada pravica do nadomestila v času odmora za dojenje z dnem vložitve vloge.

(8) Roki iz tega člena ne veljajo v primerih, kjer ta zakon določa krajše roke za obveščanje delodajalca.

66. člen

(trajanje pravice do starševskega dodatka)

(1) Pravica do starševskega dodatka traja 365 dni od rojstva otroka.

(2) Za podaljšanje starševskega dodatka se smiselno uporabljajo določbe drugega do sedmega odstavka 29. člena tega zakona in četrtega odstavka 31. člena tega zakona.

73. člen

(pravica do otroškega dodatka)

Pravico do otroškega dodatka ima eden od staršev ali druga oseba za otroka s stalnim ali začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki dejansko živi v Republiki Sloveniji, in sicer do 18. leta starosti otroka.

83. člen

(opredelitev in višina delnega plačila za izgubljeni dohodek)

(1) Delno plačilo za izgubljeni dohodek je osebni prejemek, ki ga prejme eden od staršev ali druga oseba, kadar zapusti trg dela ali začne delati krajši delovni čas od polnega zaradi nege in varstva otroka iz tretjega odstavka 79. člena tega zakona. Do delnega plačila je upravičen tudi zakonec ali zunajzakonski partner, kadar dejansko neguje in varuje otroka svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, če te pravice ne koristi mati oziroma oče otroka in izpolnjuje druge s tem zakonom predpisane pogoje.

(2) Pravico iz prejšnjega odstavka ima tudi eden od staršev ali druga oseba, ki neguje in varuje dva ali več otrok z zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju ali zmerno ali težjo gibalno oviranostjo.

(3) O pravici iz prvega, drugega in desetega odstavka tega člena se odloči na podlagi mnenja zdravniške komisije.

(4) Šteje se, da je oseba zapustila trg dela, če ni več zavarovana za starševsko varstvo v skladu z 8. členom tega zakona ali, če je zahtevala izbris iz registra brezposelnih oseb ali v ta register ni vpisana.

(5) Šteje se, da oseba dela s krajšim delovnim časom od polnega tudi v primeru, če je že pred uveljavljanjem pravice do delnega plačila za izgubljeni dohodek delala krajši delovni čas od polnega.

(6) Šteje se, da eden od staršev neguje in varuje otroka, če ima starševsko skrb in otroka dejansko neguje in varuje. Če je otrok zaupan v varstvo in vzgojo enemu od staršev, se šteje, da drugi od staršev ne neguje in varuje otroka.

(7) Višina delnega plačila za izgubljeni dohodek je bruto minimalna plača mesečno. Če eden od staršev ali druga oseba neguje in varuje dva ali več otrok iz prvega odstavka tega člena, se višina delnega plačila za izgubljeni dohodek poveča za 30 odstotkov. Če eden od staršev dela s krajšim delovnim časom od polnega, mu pripada sorazmerni del delnega plačila za izgubljeni dohodek.

(8) Upravičenci do delnega plačila za izgubljeni dohodek so obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovani, zavarovani za primer brezposelnosti in za starševsko varstvo. Prispevek zavarovanca plačuje upravičenec, prispevek delodajalca pa Republika Slovenija.

(9) Upravičenci do delnega plačila za izgubljeni dohodek so obvezno zdravstveno zavarovani za primer bolezni in poškodbe izven dela za pravice do zdravstvenih storitev in povračila potnih stroškov. Prispevek plačuje upravičenec.

(10) Pravico iz prvega in drugega odstavka tega člena imata lahko hkrati tudi oba starša, drugi osebi ali eden od staršev in njegov zakonec ali zunajzakonski partner, kadar začneta delati krajši delovni čas od polnega, pri čemer skupna izraba pravice ne sme presegati 40 ur tedensko.

85. člen

(primeri, ko pravica ne pripada)

(1) Pravice do delnega plačila za izgubljeni dohodek nima eden od staršev ali druga oseba, če je otrok zaradi usposabljanja, vzgoje ali šolanja v zavodu oziroma zdravstveni ustanovi, v katerem ima celodnevno brezplačno oskrbo, razen če je to obdobje krajše od 30 dni v letu.

(2) Pravice do delnega plačila za izgubljeni dohodek nima eden od staršev, če je otrok v rejništvu.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se enemu od staršev, ki bi bil na podlagi mnenja zdravniške komisije upravičen do delnega plačila za izgubljeni dohodek, pravica prizna v sorazmernem delu ene četrtnine za obdobje enega leta, če je otrok vsaj 90 dni bival doma in so starši dejansko skrbeli zanj v zadnjem letu pred vložitvijo vloge. Upravičenci so zavarovani skladno z osmim in devetim odstavkom 83. člena tega zakona za 10 ur tedensko.

100. člen

(usklajevanje zneskov)

(1) Na podlagi zakona, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, se usklajujejo osnova za izračun nadomestila iz tretjega in četrtega odstavka 43. člena tega zakona, znesek najnižjega in najvišjega izplačila nadomestila iz 46. člena tega zakona in zneski družinskih prejemkov iz 62. člena tega zakona.

(2) Materinsko, očetovsko in starševsko nadomestilo ter nadomestilo v času odmora za dojenje se ne usklajujejo.

107. člen

(obdelovanje podatkov)

(1) Zbirke podatkov iz prejšnjega člena obdeluje ministrstvo kot upravljavec centralne zbirke podatkov.

(2) Centri iz centralne zbirke podatkov obdelujejo osebne podatke, ki jih potrebujejo pri odločanju o pravicah po tem zakonu, in sicer z enako vsebino kot ministrstvo.

(3) Upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena DURS za potrebe ugotovitve in presoje dejstev glede vodenja postopkov oziroma za odločanje v postopkih iz njene z zakonom predpisane pristojnosti na njeno zahtevo v elektronski obliki posreduje podatke o osebah, ki so jim bile priznane pravice iz 14. in 62. člena tega zakona, in sicer osebno ime in davčna številka te osebe, podatek o vrsti priznane pravice, podatek o višini zneska priznane pravice in podatek o tem, kdaj je bila pravica priznana. DURS se omogoči neposredni elektronski vpogled v te podatke. DURS v zahtevi za posredovanje podatkov ali ob neposrednem elektronskem vpogledu v navedene podatke navede osebno ime in EMŠO osebe, katere podatke zahteva.

108. člen

(dolžnost sporočanja podatkov)

(1) Podatki se zbirajo neposredno od posameznika oziroma njegovega zakonitega zastopnika za njega in njegove družinske člane ter iz drugih uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije.

(2) Ministrstvo in centri brezplačno pridobivajo osebne podatke iz obstoječih zbirk osebnih podatkov od naslednjih upravljavcev:

1. ministrstva, pristojnega za notranje zadeve – podatke o posamezniku, družinskih članih in skupnem gospodinjstvu (osebno ime, datum rojstva, enotno matično številko občana, državljanstvo, stalno ali začasno prebivališče);
2. podatke o vključitvi v vzgojni ali izobraževalni oziroma visokošolski zavod (ime in priimek, ime vrtca ali osnovne šole ali srednje šole ali višje strokovne šole ali visokošolskega zavoda ter obdobje vključenosti, datum izpisa, datum dokončanja študijskega programa);
3. Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, podatke o izplačani pokojnini, dodatku za pomoč in postrežbo, nadomestilu iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja; podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave in odjave v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter podatke o zavarovalnem času), in uživalcih pravic pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih izplačuje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (o vrsti, višini, datumu izplačila in datumu upravičenosti do posamezne pravice) in podatke o višini, datumu izplačila in datumu upravičenosti do dodatka za tujo nego in pomoč ter nadomestila za invalidnost po predpisih o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb;
4. Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v obvezno zdravstveno zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave in odjave v obvezno zdravstveno zavarovanje);
5. Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje – podatke o brezposelnih osebah, izplačanem nadomestilu iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti, denarni pomoči, štipendijah in drugih materialnih pravicah iz tega naslova; podatke o brezposelnih osebah iz evidence brezposelnih oseb (datum prenehanja delovnega razmerja, datum prijave in odjave v evidenco ter o razlogih prenehanja vodenja v evidenci, podatke o višini, obdobju upravičenosti, datumu izplačila in o razlogih prenehanja izplačevanja nadomestil iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti posameznih brezposelnih oseb), podatke o višini, obdobju upravičenosti, datumu izplačila in o razlogih prenehanja izplačevanja dodatka za aktivnost, podatke iz evidence oseb, vključenih v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in evidence iskalcev zaposlitve (datum prijave in odjave v evidenco ter o razlogih prenehanja vodenja v tej evidenci);
6. FURS – podatke o dohodkih davčnih zavezancev ter podatke o osnovi, od katere so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo in podatke o obračunanih prispevkih za socialno varnost, podatke o dohodkih, ki so oproščeni plačila dohodnine, podatke o davku in obveznih prispevkih za socialno varnost, in podatke o normiranih oziroma dejanskih stroških, ki se nanašajo na te dohodke, podatke o vzdrževanih družinskih članih, in podatke o številkah transakcijskega računa oseb v tujini;
7. centrov za socialno delo – podatke o številki odločbe o pravici do prejemkov in subvencij iz javnih sredstev, izplačani rejnini, izplačanih prispevkih za rejnika, o številki in datumu izvršilnega naslova o pravici do preživitve, o višini preživitve, o številki in datumu odločbe o namestitvi otroka z namenom posvojitve;
8. izvajalcev socialno varstvene dejavnosti – podatke o vključitvi v socialno varstveni zavod;
9. delodajalci – podatke o bonitetah in druge podatke, potrebne za odločanje o pravicah po tem zakonu;
10. ministrstva, pristojnega za infrastrukturo – podatke o lastništvu vozila in o upravičencih, ki uveljavljajo oprostitev plačila letne dajatve oziroma 50-odstotno znižanja letne dajatve.

(3) Podrobnejšo opredelitev in postopek pridobivanja podatkov iz 6. točke prejšnjega odstavka tega člena določi minister, ob soglasju ministra, pristojnega za finance.

V. PREDLOG ZAKONA RAZVELJAVLJA DOLOČBE VELJAVNEGA ZAKONA

Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 59/19, 81/19 – ZSDP-1C in 92/21 – ZSDP-1E)

3. člen

(1) Transferji posameznikom in gospodinjstvom iz drugega odstavka tega člena se uskladijo enkrat letno, in sicer 1. marca z rastjo cen življenjskih potrebščin v preteklem letu po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

(2) Na način in v roku iz prejšnjega odstavka se usklajujejo naslednje vrste transferjev posameznikom in gospodinjstvom, ki se izplačujejo iz državnega proračuna:

1. otroški dodatek v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev,
2. dodatek za nego otroka v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke,
3. delno plačilo za izgubljeni dohodek v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, (delno prenehala veljati)
4. dodatek za veliko družino v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke,
5. pomoč ob rojstvu otroka v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke,
6. starševski dodatek v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke,
7. (prenehala veljati)
8. (prenehala veljati)
9. znesek najnižjega in najvišjega izplačila nadomestila v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke,
10. štipendije v skladu z zakonom, ki ureja štipendiranje, razen štipendij Ad futura,
11. višina subvencije za obrok študentske prehrane, v skladu z zakonom, ki ureja subvencioniranje študentske prehrane,
12. rejnine v skladu z zakonom, ki ureja izvajanje rejniške dejavnosti,
13. denarno nadomestilo za primer brezposelnosti v skladu z zakonom, ki ureja trg dela,
14. invalidnina v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
15. dodatek za posebno invalidnost v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
16. dodatek za pomoč in postrežbo v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
17. oskrbnina v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
18. invalidski dodatek v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
19. družinska invalidnina v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
20. družinski dodatek v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov,
21. renta v skladu z zakonom, ki ureja posebne pravice žrtev v vojni za Slovenijo 1991,
22. štipendija v skladu z zakonom, ki ureja posebne pravice žrtev v vojni za Slovenijo 1991,
23. dodatek za pomoč in postrežbo v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih veteranov,
24. veteranski dodatek v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih veteranov,
25. doživljenjska mesečna renta v skladu z zakonom, ki ureja pravice žrtev vojnega nasilja,
26. denarna renta v skladu z zakonom, ki ureja pravice žrtev vojnega nasilja.

(3) Na način in v roku iz prvega odstavka tega člena se usklajujejo naslednje vrste transferjev posameznikom in gospodinjstvom, ki se izplačujejo iz proračunov občin:

1. kadrovske štipendije,
2. delno plačilo za izgubljeni dohodek, ki se izplačuje družinskemu pomočniku v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvo.

VI. PRILOGE:

- Izjava o skladnosti (pdf-format) – izvoz iz baze RPS,
- Korelacijska tabela (pdf-format) – izvoz iz baze RPS.